

Inwentarz Zamku w Białej Podlaskiej z 1766 r. *Wyciąg*/
A.G.A.D. Arch. Radziwiłłów dz. XXV n. 220. 1766 r. 3.VI.

Opisanie Mostu Zamkowego. Wchodząc od Akademji ,ost do Zamku, do którego krata drewniana... Na środku tego mostu zwód...

Opisanie bramy Zamkowej. Idąc z mostu Brama do Zamku murowana roboty sztukatorskiej z insygniami dwoma armaturami pod każdym D.O.M. literami złotymi malarskimi wyżej pod kopułą litery złote z inskrypcją Dux Radziwiłł Palatinus Wileń. Anno 1761 na kopule też kamienna statua N. Panny Niepokalanej Poczęcia z koroną miesięczną pozłacaną. na tej bramie globów osiem kamiennych rżniętych. ... w tejże bramie na drugiej stronie waży dwa do Zwodu... W tej Bramie bruk kamienny dobry. Także na końcu nad bramą wieża wyprowadzona... Wieża cała blachą żelazną czerwoną malowaną pobito. około której ganek z balasami tokarskimi...

Opisanie cekauzu. Cekauz pruskim murem murowany, dachówką pokryty. stary. ...Zwracając się mimo bramę ku pałacowi po prawej ręce skrabiec... Wychodząc ze skarbcza przez dziedziniec do oficyny... Ta oficyna i skarbiec murowany pod jedną linią od dziedzińca z pilastrami i 2 gzymsami sztukatorskimi akomodowane od dziedzińca brzeg dachówką kryty, dalej gontami.

Opisanie Pałacu: Idąc od bramy do Pałacu facjata murowana o 2 piętrach, z dołu i w górze środkiem tego pałacu po cztery kolumny sztukatorskiej formy... około tej facjaty różnemi osobami i zwierzetami wysadzone, w trzecim piętrze armaturą wojenną, galerią po obu stron także kolumnami między onemi balasami tokarskimi farbą zieloną malowane po rogach baszteczy. Nad pałacem także po rogach 4 basztecami większemi z kopułą i wieżyczkami wyprowadzone blachą i wybijane na nich gwiazdeczkami. Wszytek pałac w około z gzymsowaniem pod nakryciem dachówka. Wchodząc do

2

paracu gradusy na ganek tafłami kamiennymi ciosowymi wysadzone, fi-
dek z cegły, na ganku posadzka z cegły, w górze sztab dwie żelazne,
na których koś wieloryba....

/Opisy pokoi i gabinetów/ ...biblioteczka... Nauka Ogrodowa,
Książka kunsztowna do rysowania, Liber de musica, książka o inży-
nierstwie...książka francuska o ufortyfikowaniu miast...Malarz Kun-
sztowny...

Idąc od paracu na dziedzińiec po prawej stronie począwszy od
rogu galerji wciąg pod jedną linię aż do Skarbcza przepierzenie ba-
lastrowe z filarami i gzymsami sztukatorskimi między filarami na
podmurowaniu bez przepierzenia dolną sztabę tylko w samej górze
przez które wysadzone pręty żelazne w każdej pierzei po 11 prętów
z rózyczkami i orlikami blaszane wyzłacane. W tej linii filarów
z bazami 38 prętów 359 od skarbcza kwater nie całych 3, środkiem tej
linii do ogrodu włoskiego między filarami drzwi podwójne. Idąc pro-
sto do skarbcza w róg balastru basztecza mała na proch, zw z wierz-
chu blachą "ześcianą" pobita... w prawą stronę tą linię na rogu do
Hauptwachtu.... Hauptwach pokryty dachówką w wierzchu sztukaterią
ozdobioną. Idąc od Hauptwachty do bramy po obu stronach balastry
z filarami i bazami sztukatorskimi, między filarami podmurowanie
przepasane sztabą drugą w górze żelazną przez które przeprowadzone
prętami żelaznymi po obu stronach filarów 12 prętów 96, między fi-
larami przejazdy; idąc dalej w prawo przez przejazd ku figarni po
lewej stronie mieszkanie dla rzemieślników z pruskiego muru. Dalej
Skarbiec murowany w jednej linii z Hauptwachtem, do Skarbcza rogiem
od ogrodu włoskiego drzwi...

Wychodząc ze Skarbcza w lewo - figarnie dwie, trzecia pod wa-
żem naprzeciwko bramy ogrodowej. W nich pomarańczowych drzew wielk-
kich nierodząjnych, sadzenia króla Jana III - 2, pomarańczowych
drzew rodząjnych 101, młodych okulizowanych 60, pomarańczowych w

gruncie nierodząjnych 3, pomarańczowych w wazach nierodząjnych 157, pomarańczowych drzewek młodych 69, cytrynowych rodząjnych 13, okulizowanych 40, figowych drzew starych 2, młodych 2, figowych młodych 106, fig indyjskich 23, Jerominowych 70, Mortusowych drzew 89, Rozmarynowych drzew 142, cyprysowych drzew 17, migdałowych drzew 2, cedrowych drzew młodych 6, cedrowy drzewostan przy kaplicy św. Józefata 1 i duży krzaków kwiatowych - laurowych drzew 41. Idąc od figarni szpalerami - budynek ogrodniczy z pruskiego muru.

Dalej opisanie Archiwów vel Promenady murowanej sztukatorską robotą w ogrodzie Włoskim przy figarniach. Wchodząc do niej facjata z muszlami i kolumnami sztukatorskiej roboty, statuy dwie drewniane w górze trzecia z dołu bez głowy, posadzka w niej marmurowa, kopuła murowana z figurami sztukatorskimi, naprzeciwko drzwi pół statuy alabastrowej na postumencie aspisowym s.p. ks. Michała Radziwiłła, w kopule okien^{8/} bez szkła, pod postumentem armaturą z gipsu i wapna sztukatorską robotą akomodowane na 4 rogach były statuy, przez które szła woda, a 8 na postumentach, których niema. W tym pokoju podłoga marmurowa, ściany tafelkami farfurowemi tynkowane, piec z kafel białych z kominkiem szafiasnym, na którym sztukaterja. Okien 3. Tamte szafa archiwowa. Dalej drzwi do pokoju z 3 oknami o ścianach sztukatorskiej roboty z szafami. Pod tymte archiwum trzy sklepy. Tak cała promenada vel archiwum dachówką kryta.

W ogrodzie włoskim drzew rodząjnych żadnych niema, tylko catory kwatery bukszpanu osadzonych, między którymi kwiaty - piwonie włoskie, lilie białe, tulipany, narcyzy etc.

Wychodząc z archiwów czyli promenady idąc ulicą szpalerową w końcu tej ulicy komedyausz pod wjazem, z drzewa ciosanego budowa-

ny, gontami pokryty. /opis wnętrza/

Idąc do komedyauzu przy samym pałacu kaplica św. Józefata, murowana, dachówką pokryta, na niej kopuła drewniana, pobita gontami... z ogrodu schody, na facjacie tejże kaplicy Pan Jezus ukrzyżowany, po obu stron N. Panna i św. Magdalena. Przy tej kaplicy przybudowane galerie do ganku - Pasja P. Jezusa, sznycersko wykłacana na postumencie białym drewnianym...

Wychodząc z kaplicy na galerię, ta galeria na podmurowaniu z postumentami murowanymi w koło pałacu okręcona, z kamieniem sztukatorskim, z przechodami do pokojów pałacowych, akomodowana balasami i poręczami drewnianymi z obu stron ad instar mostu, podłoga z tarcic z gradusami, na postumentach osób kamiennych 12. ...

Schodząc z galerji znajdowała się oficynka murowana... pokryta dachówką. Dalej druga oficyna o 2 piętrach w tejże linii, w niej 14 pokoi - cała dachówką pokryta, od pałacu gzymsami akomodowana, w dachu 3 okiem. Znajdowała się jeszcze brama Koszarska murowana, kryta dachówką, od oficyn nad facjatą gałek z płomieniem wyrobionych, środkiem orzeł czarny, przy bramie most nad kanałem.

Opisanie Zamku. Ten Zamek nad samą rzeką Cną, opasany wałem równo z bramami, we 3 gradusy sypany, obity palisadami i szanckorbami sypanymi, chrustem opleciony tudzież kanałem oprowadzony, ten kanał po obu stronach parkanem opieszony, a od Akademji idąc do bramy Zamkowej po lewej ręce nad kanałem opieszenie instar sztukatorską robotą. Na wale pomiędzy szanckorbami stało armat 23.